



გ ა დ ა წ ყ ვ ე ტ ი ლ ე ბ ა

საქართველოს სახელით

18 დეკემბერი 2018 წელი

ქ.

რუსთავი

შესავალი ნაწილი

რუსთავის საქალაქო სასამართლო

სამოქალაქო საქმეთა კოლეგია

სასამართლოს დასახელება

მოსამართლე - მაია შოშიაშვილი

სხდომის მდივანი - გიორგი ჩუბინიძე

მოსარჩელე - სს ს-----ი

წარმომადგენელი - თ----- გ-----, თ----- ა-----

მოპასუხე - მ----- მ-----

დავის საგანი - თანხის დაკისრება

აღწერილობითი ნაწილი:

სასარჩელო მოთხოვნა:

1.1. მოპასუხე - მ----- მ-----ს მოსარჩელე სს ს-----ის სასარგებლოდ დაეკისროს 1771,34 აშშ დოლარის გადახდა, საიდანაც დავალიანების ძირითადი თანხაა 580,58 აშშ დოლარი, ხოლო პირგასამტეხლო 1190,76 აშშ დოლარი.

1.2. მოპასუხე - მ----- მ-----ს სს ს-----ის სასარგებლოდ დაეკისროს სახელმწიფო ბაჟის 131 ლარის გადახდა.

1.3 მოპასუხე მ----- მ-----ს სს „ს-----ის“ სასარგებლოდ დაეკისროს იურიდიულ მომსახურებაზე გაწეული ხარჯის 350 ლარის გადახდა.

2016 წლის 12 დეკემბერს სს „ს-----სა“ და მ-----ს შორის დაიდო ლიზინგის ხელშეკრულება N 1101-20419 , რომლის მიხედვითაც ლიზინგის საგნად განისაზღვრა ჰონდა ფიტის მარკის ავტომობილი, , 18 თვის განმავლობაში მოპასუხეს ყოველთვიურად უნდა გადაეხადა 42 აშშ დოლარი, ჯამში 530 აშშ დოლარის ოდენობით, თუმცა ვალდებულება არ შესრულებულა .

2. მოპასუხის პოზიცია

2.1. სარჩელზე დადგენილი წესით შესაგებელი ამოპასუხე - მ-----მ არ წარადგინა. არც სასამართლო პროცესს დასწრებია იგი.

3. ფაქტობრივი გარემოებები:

3.1. უდავო ფაქტობრივი გარემოებები:

3.1.1. 2016 წლის 12 დეკემბერს სს „ს-----სა“ და მ-----ს შორის დაიდო ლიზინგის ხელშეკრულება N 1101-20419 , რომლის მიხედვითაც ლიზინგის საგნად განისაზღვრა ჰონდა ფიტის მარკის ავტომობილი, საიდ. ნომერი G----- სახ. ნომერი L----- .

სასამართლო ეყრდნობა შემდეგ მტკიცებულებებს:

- ლიზინგის ხელშეკრულება 1101-20419- დანართი 1

3.1.2. ლიზინგის მიმღების მიერ ვალდებულება უნდა შესრულებულიყო პერიოდულად გადახდის გზით 2017 წლის 21 იანვრიდან 2018 წლის 21 ივნისის ჩათვლით, 18 თვის განმავლობაში მოპასუხეს ყოველთვიურად უნდა გადაეხადა 42 აშშ დოლარი, ჯამში 530 აშშ დოლარის ოდენობით, თუმცა ვალდებულება არ შესრულებულა .

სასამართლო ეყრდნობა შემდეგ მტკიცებულებებს:

- ლიზინგის ხელშეკრულება 1101-20419- დანართი 1

3.1.3 მოსარჩელე სს ს-----მა გაუგზავნა მოპასუხეს შეტყობინებები (როგორც წერილობითი ასევე ელექტრონული სახით) დავალიანების თანხის არსებობის შესახებ და მისცა დამატებითი ვადა ნაკისრი ვალდებულებების შესასრულებლად, მიუხედავად ამისა მოპასუხის მხრიდან როგორც აღინიშნა ფულადი ვალდებულება არ შესრულებულა , რის გამოც მას შეუწყდა ლიზინგის ხელშეკრულების მოქმედება 2018 წლის 01 ივნისს.

სასამართლო ეყრდნობა შემდეგ მტკიცებულებებს:

- სს ს-----ის მიერ გაგზავნილი შეტყობინებები/ უკუგზავნილი - (დანართი 2).

3.1.4. მოპასუხე , მ-----ის დავალიანება შეადგენს 1771.34 აშშ დოლარს საიდანაც დავალიანების ძირითადი თანხა 580 აშშ დოლარი, ხოლო პირგასამტეხლო/საურავი - 1190.76 აშშ დოლარი.

სასამართლო ეყრდნობა შემდეგ მტკიცებულებებს:

- ლიზინგის ხელშეკრულება

3.2. დადგენილი სადავო ფაქტობრივი გარემოებები:

3.2.1. დავის გადაწყვეტისათვის მნიშვნელობის მქონე სადავო ფაქტობრივი გარემოებები არ დადგენილა. მოპასუხეს არ წარუდგენია შესაგებელი, რათა დაეფიქსირებინა საკუთარი პოზიცია სასარჩელო მოთხოვნისადმი. სასამართლომაც სადავოდ არ მიიჩნია არც ხელშეკრულების და არც ამ ხელშეკრულებიდან გამომდინარე მოსარჩელის მიერ წარმოდგენილი მტკიცებულებების შინაარსი, თუმცა მიიჩნია, რომ პირგასამტეხლო, როგორც შეუსაბამოდ მაღალი, უნდა შემცირებულიყო.

სამოტივაციო ნაწილი

4. შემაჯამებელი სასამართლო დასკვნა

სასამართლო საქმეში არსებული მასალებისა და მხარის ახსნა-განმარტების ურთიერთშეჯერების საფუძველზე დადასტურებულად მიიჩნევს, რომ სარჩელი უნდა დაკმაყოფილდეს ნაწილობრივ.

5. კანონები, რომლებითაც სასამართლომ იხელმძღვანელა

საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 316-ე, 317-ე, 327-ე, 361-ე, 417-ე, 418-ე, 420-ე, 576-ე, 580(5) -ე მუხლები.

6. სამართლებრივი შეფასება

6.1. საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 316-ე მუხლის თანახმად, ვალდებულების ძალით კრედიტორი უფლებამოსილია მოსთხოვოს მოვალეს რაიმე მოქმედების შესრულება. საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 317-ე მუხლის თანახმად, ვალდებულების წარმოშობისათვის აუცილებელია მონაწილეთა შორის ხელშეკრულება, გარდა იმ შემთხვევებისა, როცა ვალდებულება წარმოიშობა ზიანის მიყენების, უსაფუძვლო გამდიდრების ან კანონით გათვალისწინებული სხვა საფუძვლებიდან.

სახელშეკრულებო ურთიერთობის არსი მდგომარეობს მხარეთა წინასწარ განსაზღვრებადი უფლება-მოვალეობების არსებობაში. ხელშეკრულებით დათქმული ვალდებულებების დარღვევა წარმოადგენს მისი შესრულების იძულებით დავალდებულების მექანიზმის ამოქმედების პირობას. განსახილველ შემთხვევაში, მხარეთა შორის ლიზინგის ხელშეკრულების დადებით წარმოიშვა საქართველოს სამოქალაქო კოდექსით გათვალისწინებული ვალდებულებით-სამართლებრივი ურთიერთობა. დადგენილია, რომ მოპასუხის მხრიდან არაჯეროვნად იქნა შესრულებული ვალდებულება.

საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 576-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, თუ საქართველოს კანონმდებლობით სხვა რამ არ არის დადგენილი, ლიზინგის ხელშეკრულებით ლიზინგის გამცემი ვალდებულია ლიზინგის მიმღებს სარგებლობაში გადასცეს განსაზღვრული ქონება ხელშეკრულებით დათქმული ვადით, ამ ქონების შესყიდვის უფლებით ან ასეთი უფლების გარეშე, ხოლო ლიზინგის მიმღები ვალდებულია გადაიხადოს საზღაური დადგენილი პერიოდულობით.

ამავე კოდექსის 580 (5) მუხლის პირველი ნაწილის შესაბამისად კი, ლიზინგის გამცემს შეუძლია მოშალოს ლიზინგის ხელშეკრულება, თუ ლიზინგის მიმღები არსებითად არღვევს თავის ვალდებულებებს.

საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 361.2 მუხლის თანახმად, ვალდებულება უნდა შესრულდეს ჯეროვნად, კეთილსინდისიერად, დათქმულ დროსა და ადგილას.

მოცემულ შემთხვევაში დადგენილია, 2016 წლის 12 დეკემბერს სს „ს-----სა“ და მ-----ს შორის დაიდო ლიზინგის ხელშეკრულება N 1101-20419 , რომლის მიხედვითაც ლიზინგის საგნად განისაზღვრა ჰონდა ფიტის მარკის ავტომობილი, საიდ ნომერი G----- სახ . ნომერი L-----, ლიზინგის მიმღების მიერ ვალდებულება უნდა შესრულებულიყო პერიოდულად გადახდის გზით 2017 წლის 21 იანვრიდან 2018 წლის 21 ივნისის ჩათვლით, 18 თვის განმავლობაში მოპასუხეს ყოველთვიურად უნდა გადაეხადა 42 აშშ დოლარი, ჯამში 530 აშშ დოლარის ოდენობით, თუმცა ვალდებულება არ შესრულებულა ჯეროვნად, ლიზინგის მიმღებმა დაარღვია გრაფიკით გათვალისწინებული თანხების გადახდის ვალდებულება . მიუხედავად მოსარჩელის არაერთი გაფრთხილებისა, მოპასუხის მხრიდან არ შესრულდა ხელშეკრულება, რის გამოც მოსარჩელემ შეწყვიტა ლიზინგის ხელშეკრულება 01.06.18 წელს და ამ დროისთვის მოპასუხეს ერიცხება დავალიანება 1771.34 აშშ დოლარი.

ამდენად, დადგენილია, რომ მოპასუხემ არ შეასრულა ვალდებულება, არ გადაიხადა ხელშეკრულებით დადგენილი თანხა, რისი გადახდის ვალდებულებაც აქვს მოვალეს, თუმცა სასამართლომ უნდა შეაფასოს არის თუ არა ხელშეკრულებით გათვალისწინებული პირგასამტეხლო შეუსაბამოდ მაღალი .

რაც შეეხება პირგასამტეხლოს, რომელიც მოთხოვნილია 1190, 76 აშშ დოლარის ოდენობით, მაშინ როდესაც დავალიანების ძირითადი თანხაა 580, 58 აშშ დოლარი, სასამართლოს მოსაზრებით, არის შეუსაბამოდ მაღალი და უნდა შემცირდეს.

საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 417-ე მუხლის თანახმად, პირგასამტეხლო არის მხარეთა შეთანხმებით განსაზღვრული ფულადი თანხა, რომელიც

მოვალემ უნდა გადაიხადოს ვალდებულების შეუსრულებლობის ან არაჯეროვნად შესრულებისათვის. ამავე კოდექსის 418-ე მუხლის პირველი და მე-2 ნაწილების თანახმად, ხელშეკრულების მხარეებს შეუძლიათ თავისუფლად განსაზღვრონ პირგასამტეხლო, რომელიც შეიძლება აღემატებოდეს შესაძლო ზიანს. შეთანხმება პირგასამტეხლოს შესახებ მოითხოვს წერილობით ფორმას.

საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 417-418-ე მუხლების შინაარსიდან გამომდინარე, პირგასამტეხლო წარმოადგენს სახელშეკრულებო მოთხოვნის შესრულების მიმართ მხარის შესაბამისი ინტერესის უზრუნველყოფის საშუალებას, რომლის გადახდის ვალდებულების წარმოშობა დაკავშირებულია სახელშეკრულებო ვალდებულების დარღვევასთან. პირგასამტეხლო ეკისრება მხარეს იმ დროიდან, როდესაც უნდა ყოფილიყო შესრულებული დარღვეული ვალდებულება - ამ ვალდებულების შესრულებამდე.

საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 420-ე მუხლის თანახმად, პირგასამტეხლოს შემცირებისას სასამართლო მხედველობაში იღებს მხარის ქონებრივ მდგომარეობასა და სხვა გარემოებებს, კერძოდ, იმას, თუ როგორია შესრულების ღირებულების, მისი შეუსრულებლობისა და არაჯეროვანი შესრულებით გამოწვეული ზიანის თანაფარდობა პირგასამტეხლოს ოდენობასთან. პირგასამტეხლოს შეუსაბამობის კრიტერიუმად, ყოველ კონკრეტულ შემთხვევაში, შეიძლება ჩაითვალოს ისეთი გარემოებები, როგორიცაა ხელშეკრულებით გათვალისწინებული პირგასამტეხლოს შეუსაბამოდ მაღალი პროცენტი, პირგასამტეხლოს თანხის მნიშვნელოვანი გადაჭარბება ვალდებულების შეუსრულებლობით გამოწვეულ შესაძლო ზიანზე, ვალდებულების შეუსრულებლობის ხანგრძლივობა და სხვა (იხ. სუსგ 28.12.12 წ. საქმე Nას-1560-1463-2012).

სასამართლო ასევე დამატებით განმარტავს, რომ საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 52-ე მუხლის შესაბამისად, ნების გამოვლენის განმარტებისას ნება უნდა დადგინდეს გონივრული განსჯის შედეგად, და არა მარტოდენ გამოთქმის სიტყვასიტყვითი აზრიდან. მართალია, მხარეები მათ შორის გაფორმებული ხელშეკრულებით შეთანხმდნენ პირგასამტეხლოზე, მაგრამ აღნიშნული სასამართლოს არ ზღუდავს, დავის კანონიერად და სამართლიანად გადაწყვეტისათვის გამოიყენოს საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 420-ე მუხლით გათვალისწინებული ე.წ. „სასამართლო შესაგებელი“ და მხარეთა შეთანხმების მიუხედავად, თავად შეაფასოს სამოქალაქო-სამართლებრივი პასუხისმგებლობის, კონკრეტულ შემთხვევაში, პირგასამტეხლოს ოდენობისა და დაკისრების მიზანშეწონილობა.

მართალია, საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 361-ე მუხლის მეორე ნაწილის შესაბამისად, ვალდებულება უნდა შესრულდეს ჯეროვნად,

კეთილსინდისიერად, დათქმულ დროსა და ადგილას, მაგრამ ამავე კოდექსის 115-ე მუხლის თანახმად, სამოქალაქო უფლება უნდა განხორციელდეს მართლზომიერად. დაუშვებელია უფლების გამოყენება მარტოოდენ იმ მიზნით რომ ზიანი მიადგეს სხვას.

პირგასამტეხლოს ოდენობის განსაზღვრისას ყურადღება ექცევა რამდენიმე გარემოებას. მათ შორის:

ა) პირგასამტეხლოს, როგორც სანქციის ხასიათის მქონე ინსტრუმენტის ფუნქციას, თავიდან აიცილოს დამატებით ვალდებულების დამრღვევი მოქმედებები;

ბ) დარღვევის სიმძიმესა და მოცულობას და კრედიტორისათვის წარმოქმნილი საფრთხის ხარისხს;

გ) ვალდებულების დამრღვევი პირის ბრალეულობის ხარისხს;

დ) პირგასამტეხლოს ფუნქციას, მოიცვას თავის თავში ზიანის ანაზღაურება.

სასამართლოს, ზემოაღნიშნული კრიტერიუმების გათვალისწინებით, უფლება აქვს, დაიყვანოს პირგასამტეხლო თანაზომიერების ფარგლებამდე.

მოცემულ შემთხვევაში, სასამართლო მიიჩნევს, რომ პირგასამტეხლოს ოდენობა არის შეუსაბამოდ მაღალი და უნდა შემცირდეს.

სასამართლოს აქვს კანონით მინიჭებული უფლება, რომ შეამციროს პირგასამტეხლოს ოდენობა, მისი შეხედულებისამებრ, თუ მიიჩნევს, რომ ის არის შეუსაბამოდ მაღალი. მოცემულ შემთხვევაში, გამომდინარე დავალიანების ოდენობიდან და დარღვევის პერიოდიდან, სასამართლომ მიზანშეწონილად მიიჩნია მოსარჩელის მიერ მოთხოვნილი პირგასამტეხლოს შემცირება და მოპასუხისათვის დაკისრება მოსარჩელის სასარგებლოდ სასამართლოს მიერ შემცირებული ოდენობით - ნაცვლად 1190, 76 აშშ დოლარისა 297.69 აშშ დოლარის ოდენობით.

7. საპროცესო ხარჯები

საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 53-ე მუხლის პირველი ნაწილის მიხედვით, იმ მხარის მიერ გაღებული ხარჯების გადახდა, რომლის სასარგებლოდაც იქნა გამოტანილი გადაწყვეტილება, ეკისრება მეორე მხარეს, თუნდაც ეს მხარე გათავისუფლებული იყოს სახელმწიფო ბიუჯეტში სასამართლო ხარჯების გადახდისაგან. თუ სარჩელი ნაწილობრივ დაკმაყოფილდა, მაშინ ამ მუხლში აღნიშნული თანხა მოსარჩელეს მიეკუთვნება იმ მოთხოვნის პროპორციულად, რომელიც სასამართლოს გადაწყვეტილებით იქნა დაკმაყოფილებული, ხოლო მოპასუხეს - სარჩელის მოთხოვნის იმ ნაწილის პროპორციულად, რომელზედაც მოსარჩელეს უარი ეთქვა.

მოსარჩელის მიერ სარჩელზე სახელმწიფო ბაჟის სახით გადახდილი იყო სულ

131 ლარი (ს.ფ. 44).

საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 260-ე მუხლის პირველი ნაწილის მიხედვით, სასამართლოს შეუძლია მხარეთა თხოვნით ან თავისი ინიციატივით გაასწოროს გადაწყვეტილებაში დაშვებული უსწორობანი, ან აშკარა არითმეტიკული შეცდომები.

მოცემულ საქმეზე გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილის გამოცხადების დროს ბაჟის განაწილების საკითხზე დაშვებულია არითმეტიკული შეცდომა, რაც უნდა გასწორდეს და ბაჟი განაწილდეს შემდეგი სახით.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 53-ე მუხლის მოთხოვნათა გათვალისწინებით, რამდენადაც სარჩელი დაკმაყოფილდა ნაწილობრივ და ამასთან, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 14-ე მუხლის პირველი ნაწილის მოთხოვნათა გათვალისწინებით, დავა განეკუთვნება მაგისტრატი სასამართლოს განსჯადს და სახელმწიფო ბაჟის ოდენობა ნახევრდება, ამიტომ მოსარჩელეს 131 ლარიდან როგორც ზედმეტად გადახდილი უნდა დაუბრუნდეს უკან ამ თანხის ნახევარი - 65.5 ლარი, ხოლო მოსარჩელის სასარგებლოდ მოპასუხეს უნდა დაეკისროს 65,5 ლარიდან 32 ლარის გადახდა მოსარჩელის მიერ სარჩელზე გადახდილი სახელმწიფო ბაჟის ანაზღაურების სახით, 33.5 ლარი კი ჩაითვალოს ბიუჯეტში გადახდილად.

8. უზრუნველყოფის ღონისძიებასთან დაკავშირებული საკითხები განჩინება სარჩელის უზრუნველყოფის შესახებ არ ყოფილა მიღებული.

სარეზოლუციო ნაწილი:

სასამართლომ იხელმძღვანელა საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-8, 53-ე, 55-ე, 243-244-ე, 248-ე, 249-ე, 259¹-ე 369-ე მუხლებით და

გ ა დ ა წ ყ ვ ი ტ ა

1. ნაწილობრივ დაკმაყოფილდეს მოსარჩელე სს ს-----ის სარჩელი მოპასუხე მ-----ის მიმართ თანხის დაკისრების თაობაზე.
2. მოპასუხე მ-----ს მოსარჩელე სს ს-----ის სასარგებლოდ დაეკისროს N 1101-20419 ხელშეკრულებიდან გამომდინარე თანხის გადახდა **878,27 აშშ დოლარის** ოდენობით, საიდანაც ძირითადი თანხაა - 580,58 აშშ დოლარი, ხოლო შემცირებული პირგასამტეხლო - 297.69 აშშ დოლარი.
მოსარჩელეს უარი ეთქვას მოპასუხისთვის 893,07 აშშ დოლარის დაკისრების სასარჩელო მოთხოვნის ნაწილში.

3. მოპასუხე მ----- მ-----ს მოსარჩელე სს ს-----ის სასარგებლოდ დაეკისროს 32 ლარის გადახდა მოსარჩელის მიერ სარჩელზე გადახდილი სახელმწიფო ბაჟის ასანაზღაურებლად, ხოლო 33.5 ლარი ჩაითვალოს სახელმწიფო ბიუჯეტში გადახდილად.

4. მოსარჩელე სს ს-----ს უკან დაუბრუნდეს მის მიერ 2018 წლის 10 აგვისტოს გადახდილი ბაჟიდან 131 ლარიდან 65.5 ლარი (საგადასახადო დავალება #1533897384), რომელიც ჩაირიცხა სახელმწიფო ხაზინის შემდეგი რეკვიზიტების მიხედვით: ბიუჯეტის შემოსულობების სახაზინო კოდი: 300 063 150;

5. მოპასუხე მ----- მ-----ს მოსარჩელე სს ს-----ის სასარგებლოდ დაეკისროს მის მიერ გადახდილი იურიდიული მომსახურების ანაზღაურება - 87 ლარის ოდენობით.

6. გადაწყვეტილება შეიძლება გასაჩივრდეს თბილისის სააპელაციო სასამართლოში დასაბუთებული გადაწყვეტილების ჩაბარებიდან 14 დღის ვადაში, სარეზოლუციო ნაწილის **მე-73უნქტით** გათვალისწინებული წესების დაცვით რუსთავის საქალაქო სასამართლოს მეშვეობით;

7. გადაწყვეტილების გასაჩივრების მსურველი მხარე, თუ ის ესწრება გადაწყვეტილების გამოცხადებას ან მისთვის ცნობილია გადაწყვეტილების გამოცხადების თარიღი, ვალდებულია გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილის გამოცხადებიდან არა უადრეს 20 და არა უგვიანეს 30 დღისა, გამოცხადდეს რუსთავის საქალაქო სასამართლოში და ჩაიბაროს გადაწყვეტილების ასლი. წინააღმდეგ შემთხვევაში გასაჩივრების ვადის ათვლა დაიწყება გადაწყვეტილების გამოცხადებიდან 30-ე დღეს. ამ ვადის გაგრძელება და აღდგენა დაუშვებელია.

მოსამართლე

მაია შოშიაშვილი